

USKONTO JA MAAILMAN- POLITIIKKA

TOIMITTANEET
HEIKKI PESONEN,
TUULA SAKARANAHO
& SINI PAUKKUNEN

Gaudeamus

Copyright © 2019 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Miika Immonen

Kannen kuvat ylhäältä alas: Anderson Riedel; Matty Stern / Yhdysvaltain Tel Avivin -suurlähetystö; Prime Minister's Office, Government of India; www.kremlin.ru

KL 32.5 • UDK 327

ISBN 978-952-345-016-5

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2019

SISÄLLYS

Johdanto: Uskontojen paikka julkisessa tilassa 9
Heikki Pesonen & Tuula Sakaranaho

I

USKONTO MAAILMANPOLITIIKAN PÄÄNÄYTTÄMÖILLÄ JA KULISSEISSA

- 1 Maailmanlaajuinen pelastustehtävä:
Politiikan uskonnollisuus Yhdysvalloissa 23
Markku Ruotsila
- 2 Uuden vuosituhannen sinfonia?
Ortodoksinen kirkko Venäjän politiikassa 42
Kaarina Aitamurto
- 3 Jakautunut vai yhtenäinen Eurooppa?
Uskontojen merkitys eurooppalaisessa integraatiossa 62
Teija Tiilikainen
- 4 Sopusointua ja ristiriitoja:
Uskonnot Yhdistyneiden kansakuntien toiminnassa 82
Unto Vesa
- 5 Globaali uskonnollinen toimija:
Pyhä istuin kansainvälisessä politiikassa 104
Mikko Ketola

II

LÄHI-ITÄ USKONNOLLIS-POLIITTISTEN VASTAKKAINASETTELUJEN POLTTOPIISTEENÄ

- 6 Sektarianismin nousu:
Uskontokuntiin liittyvät jakolinjat ja konfliktit Lähi-idässä... 127
Hannu Juusola

- 7 Uskonto vallanpitäjien tukena ja rajoittajana:
Wahhabilaisuus ja kuningashuone Saudi-Arabiassa 149
Hannu Juusola
- 8 Jihadismin lipunkantaja:
Isisin toiminta, erityispiirteet ja ideologinen perusta 170
Joonas Maristo
- 9 Kamppailu kansallisesta yhtenäisyydestä:
Turkki, islam ja sekularismi 191
Johanna Vuorelma

III

USKONNON JA POLITIIKAN KOSKETUSKOHTIA BALKANILTA BRASILIAAN

- 10 Nationalismin, kommunismin ja globalisaation
ristiaallokossa: Islam Balkanilla. 213
Nora Repo-Saeed & Teuvo Laitila
- 11 Kansakuntaa rakentamassa:
Uskonnon rooli Sudanin sisällissodissa 239
Risto Marjomaa
- 12 ”Nukumme hullun koiran vieressä”:
Myanmarin burmalais-buddhalainen nationalismi. 261
Tiina Airaksinen
- 13 Ei enää risti ja miekka?
Uskonto ja politiikka Latinalaisessa Amerikassa 283
Elina Vuola
- Loppusanat:
Uskonnon ja maailmanpolitiikan jatkuva vuoropuhelu 301
Sini Paukkunen
- Viitteet. 309
- Kirjallisuus 326
- Hakemisto 356
- Kirjoittajat 364